

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Gradišče št. 7. — Telefon št. 77.

NARODNO-SOCIJALISTIČNI TEDNIK

Naročnina: 4 Din., za inozemstvo
6 Din. na mesec. Izhaja ob sobotah.

Delavci, delavke!

Delodajalci, podjetniki so napovedali na celi črti ofenzivo proti zakonu o zaščiti delavcev. Ta ofenziva zavzema v zadnjem času take mere, da mora delavstvo strnjenih in edinih vrst zaklicati: Stoj!

Nasprotno pa je res, da je bila delavska zaščita v posameznih pokrajinah potom naredb deželnih vlad boljša, naprednejša, potrebam in zahtevam delavstva bolj odgovarjajoča. Zato pomeni uzakonjenje teh naredb za delavstvo nekaterih pokrajin poslabšanje njihovih socialno-političnih pravic. Tud to se je seveda izvršilo brez zaslišanja delavskih organizacij, brez upoštevanja delavskih zahtev.

Vendar pa je delavstvo, zavedajoč se skrajne reakcionarnosti jugoslovanskega kapitalističnega razreda, zakon o zaščiti delavcev sprejelo, toda obenem zahtevalo, da se mora zakon o zaščiti delavcev takoj in v polnem obsegu izvesti.

Delodajalcem je bil seveda tudi ta poslabšani zakon še premalo slab. In, ker jim ni uspelo, da bi zakon o zaščiti delavcev sploh ne bil razglašen, so vsaj upali, da se ne bo uveljavil in izvedel. Prepričani pa so bili, da bo uveljavljen kvečjemu le v onih točkah, ki jemljejo delavstvu že pridobljene in priborjene pravice.

Delavstvo se je postavilo na tla zakona, delodajalci pa kriče sedaj o svojem ogroženem stališču.

Zakon o zaščiti delavcev predvideva namreč v svojih določilih precej pravilnikov, ki naj omogočijo in realizirajo izvedbo zakona. Delavstvo je zahtevalo in še zahteva, da morajo biti v skladu z zakonom. Le v tem slučaju bo priznavalo pravilnike, izdelane po ministrstvu za socialno politiko. Tej naravni zahtevi nasproti pa zahtevajo delodajalci, da mora ministrstvo za socialno politiko s pravilniki zaščititi delodajalske, ne pa delojemalskih, delavčevih interesov.

Delavci, delavke!

Delodajalci se bore v strnjenih vrstah, močnih organizacijah.

Delavstvo mora torej z dvojno silo braniti že itak malenkostne in neznatne socialno-politične pridobitve. **Napadajočo fronto kapitala bo strla le enotna fronta dela!**

Delavci, delavke! Protestirajte na skupnih shodih proti nakanam kapitalistov, terjajte svoje pravice, izpolnitev svojih zahtev!

Jugoslovanska strokovna zveza.

Strokovna komisija za Slovenijo.

Narodno-socialna zveza.

Zveza neodvisnih strokovnih organizacij.

Bratje in sestre!

Izvršuje sklep ustanovnega glavnega zbora JNSM, ki se je vršil dne 26. novembra 1922 v Trbovljah, sklicuje podpisani izvrševalni odbor I. kongres jugoslovanske narodno-socialistične mladine, ki se bo vršil dne 20. maja t. l. v Ljubljani.

Niti pol leta ni preteklo, odkar smo položili temelj svoji organizaciji. Uspehi te kratke dobe pa pričajo, da je naša osnova trdna in da je ideja postala evangelij naše proletarske mladine. Niso vplivale na nas posledice vojne, ki so demoralizirale široke vrste naroda. Niso nas motile zapreke, ki nam jih je stavila na pot buržoazija, ki ni imela in nima smisla za naš mladi pokret. Proti sovraštvu smo postavili ljubezen, proti materializmu idealizem in proti osebnemu egoizmu — bratstvo.

Naš prvi kongres naj bo slika našega dela, zrcalo naše ideje, obenem pa protest proti obstoječemu družabnemu redu, ki ovira prost kulturni in socialni razvoj naše delavske mladine.

Bratje in sestre! **Prihitite na kongres polnoštevilno, da skupno z bratsko čehoslovaško proletarsko mladino, ki se udeleži kongresa s številno delegacijo, stavimo svoje zahteve do človeške družbe, manifestiramo za svoje ideale in da položimo temelje zvezi slovanske socialistične mladine.**

V Ljubljani, dne 15. aprila 1923.

Osrednji izvrševalni odbor jugoslovanske narodno-socialistične mladine v Ljubljani.

Branimir Kozinc l. r. predsednik.

Rajko Sedej l. r. tajnik.

Ivan Deržić:

Stare metode.

V ponedeljek se je sestel novoizvoljeni parlament. Radiča s svojimi poslanci ni bilo v parlament, temveč je ostal doma v Zagrebu. Na nedeljskem shodu je imel velik govor, iz katerega je izzvenelo, da radikalna stranka ni sprejela njegovih predlogov in da radi tega za enkrat še ne gre v Beograd. Kriza je poostrena in zamotana, kakor še ni bila od ujednjenja sem.

Parlament sam je na prvi seji nutil žalostno sliko. Izvolilo se je začasno predsedništvo, ter prečital dopis predsednika vlade g. Pašića, da je podal demisijo. Nato so se seje odgodile do sestave nove vlade. Parlament se ni mogel povzpeti do svojega pravega cilja. Nerazumljivo je, zakaj se ni izvolil verifikacijski odbor, ki mora overiti poslanske mandate. Izgleda, da se parlament ne zaveda svojega dostojanstva — ostal bo pač samo glasovalni instrument vsakokratne vlade. Sedanja kriza lahko traja nekaj tednov in šele potem se izvoli verifikacijski odbor. Če se torej kriza primeroma hitro konča, ni pred koncem mesca maja računati na redno parlamentarno delo.

Pa pustimo taka in enaka razglabljanja! Jedro cele naše notranje politike

tvori spor. Volitve so nam dale točno opredelitev za in proti vidovdanski ustavi. Radič je imel pogajanja s Korošcem in Spahom in je storil revizionistični blok. Radikalna stranka, ki je imela volilno vladno v svojih rokah, je neobvezno pričela razgovore z revizionisti. O poteku in uspehu teh razgovorov ni mogoče objektivno govoriti, ker dosedaj še ni nobena stran objavila vsaj približno snov, o kateri se je razpravljalo. Molčali so radikalni — oficijelno; molčali pa so tudi revizionisti. Neodgovorno strankarsko časopisje pa je napadalo z desne in leve. Beograjski listi, ki podpirajo ali pa so podpirani od radikalcev: Tribuna, Balkan in Vreme so vehementno pisali proti Hrvatim in Slovencem in grozili z amputacijo. Hrvatski in tudi slovenski revizionistični listi pa so odgovarjali tudi brez vsake pameti. Demokrasko časopisje je »strumno«, da rabim ta državotvorni izraz, zasledovalo vso to polemiko in z novim ognjem propagiralo svoje centralistične ideje in dokazovalo, da je samo z demokratsko koncepcijo mogoče rešiti državo.

Strast in medsebojna jeza slavita triumfe v našem notranjem sporu, kakor še nikoli. Gotovo je, da je radikalna stranka zelo ojačila svojo opozicijo in se ne bo dala odstraniti od vlade. Če

tudi sedaj demokrati prorokujejo samim sebi neko volilno vlogo, to na stvari nič ne izpremeni. Radikalni še za dolgo let ostanejo vodilna stranka med Srbi. Na drugi strani pa je položaj enak pri Hrvatih in Slovencih. Radič in Korošec sta dobila še večji odstotek glasov in ga tudi precej let obdržita. Govori se, da bo srbsko kmetstvo ljudstvo dalj časa zdržalo državnopravni spor, kakor hrvatsko in slovensko. Ti proroki utemeljujejo to svojo tezo s tem, da srbski kmet vodi že preko 100 let politiko in da je politično bolj izšolan in tudi vztrajnejši.

Ima ta trditev precej zase, vendar po mojem mišljenju ne more imeti odločilnega pomena. V politiki odloča pač pri vseh narodih gospodarski interes in pa trezen račun. In če iz tega vidika presojamo položaj, pridemo samo do enega zaključka: da bo državnopravni spor gospodarsko neizmerno škodil vsemu našem delovnemu ljudstvu, izčrpal vse njegove moči do skrajnosti in ga v razvoju vrgele za dolga desetletja nazaj. Navsezadnje pa bo potem le moralo priti do sporazuma, ki ga bomo vsi zelo drago plačali.

Že v ustavni borbi smo povsod povdarjali, da radi dejstva, ker Radič noče v ustavotvorno skupščino, ne sme trpeti hrvatsko delovno ljudstvo. A kaj so storili naši vladni organi? Prirojili so tako ustavine določbe, da direktno izzivajo odpor hrvatskega naroda. Država se je razdelila na take oblasti, da človek res ne ve, ali je bila mero-dajna samo strankarska strast ali pa tudi plemenska zloba. Da je na podlagi takih dejstev imel gospod Radič lahko delo med hrvatskim kmetstvom, je pač umevno. Zgodilo se je še več. Hrvatska napredna inteligenca je sprejela Radičev diktat. In tukaj bi se bili le morali vprašati resni vladni možje, kako da je prišlo do tega. Če bi bili to storili, bi najbrže bil danes Radič v Beogradu. Vendar ni verjetno, da bi se vsa ta napredna hrvatska inteligenca bila uklonila Radičevemu »čovječanstvu« brez vsakega resnega razmišljanja! Vendar ne more nihče resno trditi, da je dr. Polić ali dr. Lorković protidržaven element itd!

Če torej z našega narodno-socialističnega stališča presojamo položaj, moramo priti samo do zaključka, da meščanske stranke nočejo sporazuma, ampak hočejo delovnemu ljudstvu ok-

troirati svojo voljo in svoje politične ter gospodarske korupcije. Denar in zopet denar je glavno. Dokler pa v državi ni notranjega političnega sporazuma in enotnosti, tako dolgo ljudstvo ni zmožno za aktivno kontrolo nad državnim gospodarstvom. Ta čas je mogoče raznim »zlahtam« in konzorcijem izrabljati žulje jugoslovanskega delovnega ljudstva v to, da zbirajo kapital zase in svoje prijatelje. To je glavno načelo i radikalov, i demokratov. Revizionisti imajo v tej točki to dobro, da niso bili v vladi in odklanjajo vsako odgovornost.

Ustavna borba se nadaljuje. Zalostno je dejstvo, da v tej borbi nima jugoslovanske delovno ljudstvo nobenega vpliva in seveda radi tega tudi največ trpi. Naše delo v bodočnosti mora biti usmerjeno v tem pravcu, da pripomoremo z vzgojo od spodaj širokim delovnim krogom do vpliva pri vodstvu države. Četudi se ta proces vrši desetletja, nas to ne sme prestrašiti, saj gre za naše jugoslovansko delovno ljudstvo, ki vendar mora priti do one veljave v lastni zemlji in v lastni državi, ki mu pritiče po njegovem številu in njegovem delu.

Politične vesti.

Vladna kriza.

Pašić je podal ostavko celokupnega kabineta, kar znači, da ima politični položaj trdno v svojih rokah. Krona kliče sedaj k sebi vodilne srbijanske politike, da ji poročajo o položaju, ki je nastal po razgovorih radikalov z Radičem. Slednji je prošlo nedeljo govoril na javnem shodu, pri čemur ni kazal nikake popustljivosti, kar je beograjske kroge, ki še niso navajeni Radičeve demagogije, zelo razdražilo. No, mi ga poznamo bolje. Radič je poleg Pribičevića kljub svoji vihravi taktiki programatično najkonsekventnejši politik v Jugoslaviji in moti se, kdor misli, da ne ve, kaj da hoče. Njemu so dobra vsa sredstva za doseg enega samega cilja, ki ga tekom poprevratnih let ni menjal: kmečka hrvatska republika v okvirju federativno urejene Jugoslavije. Dasi bi demokrati silno želeli, da bi krona poverila sestavo nove vlade njim, je nedvoumno, da se to ne bo zgodilo in da bo novo vlado sestavljal najbrže zopet ovaj Pašić. Ni verjetno, da bi prišlo do radikalno-demokratske koalicije, dasi napenja Pribičević, kate-

rega ideja enega naroda v vsej državi je doživela popoln polom, vse moči, da bi koncentriral nacionalne elemente. Pri tem misli seveda na teror, ki se je že pričel z napadom nacionalnih mladincev na bosanske poslance v Zemunu. Odločitev v politični situaciji pade najbrže že prihodnji teden. Prišlo bo do sporazuma med Pašićem in Radčićem, Korošcem ter Spahom ali pa se bo skupščina razpustila in se razpisale ponovne volitve.

Nasilje ali amputacija.

Radikalni listi so našli sedaj lek za ozdravljenje naših notranjopolitičnih razmer. Ta lek je nasilje, če pa bi se izkazalo, da tudi Pašić ne bi mogel dolgo sedeti na bajonetih, bi pa Hrvatsko in Slovenijo enostavno odrezali. Oboje je seveda nesmisel in žalostno spričevalo za srbske radikalne žurnaliste. Naj si vendar stavijo vsaj enkrat vprašanje, kaj bi bilo po amputaciji s Srbijo. Ali mislijo, da bi Bolgarska in Madžarska gledali nanjo, kakor gledajo sedaj na veliko Jugoslavijo? Mi menimo, da ne in da bi bila amputacija Srbiji baš tako, če ne še bolj v škodo, kakor Hrvatski in Sloveniji.

Med bratci. Sledečo moralno črtico iz časa volitev prinaša zadnja številka »Našega doma« pod naslovom: **Demokratski kandidat Štefan Kührar je dan pred volitvami stopil v radikalno stranko!**

»Na dan volitev, dne 18. marca 1923 so po Prekmurju trosili male letake, na katerih je g. Štefan Kührar, sreski kandidat demokratske stranke sporočil volilcem, da je vstopil v radikalno stranko in kjer je pozival volilce, naj glasujejo za radikalno stranko, naj torej kroglice ne vržejo v prvo, ampak v poslednjo škrinjico. Istočasno pa so v Prekmurju zlasti na vseh voliščih veliki z roko napisani plakati s podpisom Štefana Kührarja naznanjali volilcem, da je gori navedene letake brez privolitve Kührarjeve dal natisniti g. Benko v namenu, da volilce odvrne od Kührarja, to je, od demokratske stranke. Na tem plakatu imenuje Kührar Benkovo početje: »Veliko tolvajlo (lopovštvo) Benka.« Javnost ni mogla računati, kaj naj to pomeni. Splošno se je obsojalo tak volilni maneuver radikalne stranke in pristaši demokratske stranke so bili besni na g. Benka in radikalce. Njih besnost pa je takoj popustila, ko je gospod Benko sporočil, da ima v rokah pismo izjavo g. Kührarja, da izstopi iz demokratske stranke in stopi v radikalno. Toda javnosti je ostalo vseeno še neznan, kaj in koliko je resnice na tej trditvi, kajti gospod Kührar se napram članom demokratske stranke v Murski Soboti ni hotel izjaviti, kako je s to zadevo. Zato so si sami izzvali jasen odgovor na vprašanje, ali je g. Kührar tik pred volitvami res uskočil iz demokratskega tabora ali ne. Napravili so to tako: Gospod Rožič je pri neki priliki v družbi očital g. notarju Kodru (oba gospoda sta člana JDS), da si je demokratska stranka »lepega« (čednega) kandidata izbrala, (namreč g. Štefana Kührarja), ki se je prodal radikalcem. Gospod Koder ga je zavrnil: »To ni res«, nakar mu je gospod Rožič odgovoril: »Če ti to trdiš (namreč, da se ni prodal), potem lažeš!« Zaradi očitavanja, da laže, je naperil g. Koder proti g. Rožiču zasebno obtožbo zaradi razhajanja časti. V torek, dne 10. t. m. se je vršila pri okrajnem sodišču v Murski Soboti pred sodnikom g. drjem Makom razprava proti g. Rožiču. G. Rožič je nastopil dokaz resnice, da se je demokratski sreski kandidat za okraja Murska Sobota in Dolnja Lendava, dne 17. marca 1923, torej 1 dan pred volitvami prodal radikalni stranki za večjo svoto denarja. Ta dokaz se mu je posrečil. Kot pričča zaslišani Štefan Kührar je priznal, da je res, dne 17. marca 1923 oficijelno stopil v radikalno stranko in da je g. Benka pooblastil, da sme izdati letak z njegovim podpisom in sporočil volilcem, da je on (Kührar) demokratsko stranko zapustil in prestopil v radikalno. Na vprašanje, koliko je za to dobil denarja od radikane stranke, g. Kührar ni hotel odgovoriti, češ, da bi mu to, ako se izve, povzročilo sramoto in škodo. Z ozirom na to, je sodišče g. Kührarja odvezalo od dolžnosti odgovoriti na to vprašanje. Kot pričča zaslišana g. Benko (bivši sreski kandidat radikalne stranke) in gospod Cvetko, Benkov agitator sta izpovedala v istem smislu. Tudi onadva nista hotela odgovoriti na vprašanje, koliko denarja je prejel g. Kührar za prestop v radikalno stranko, češ, da bi jima odgovor na to vprašanje utegnil povzročiti sramoto in

škodo. Tudi nju je sodišče odvezalo dolžnosti odgovora na to vprašanje. Ker je bilo s tem dovolj dokazano, da se je demokratski kandidat g. Kührar res bil prodal radikalcem je g. notar Koder umaknil obtožbo proti g. Rožiču.

Pri volitvah, dne 18. marca je letak, ki ga je g. Benko izdal v Kührarjevem imenu in z njegovim podpisom v resnici povzročil neko zmedo med pristaši demokratske stranke v Prekmurju. Verjetno je, da jih vsled tega letaka par stotin ali morda kakih 1000 volilcev ni glasovalo za demokratsko stranko, ampak za kako drugo. Izključeno torej ni, da je demokratska stranka vsled uskočstva g. Kührarja izgubila kakih 1000 glasov, ki bi bili ravno zadostovali, da dobi stranka količnik in torej dobi eden mandat. Nemogoče ni, da je g. dr. Kukovec propadel le, ker se je g. Kührar v zadnjem trenutku prodal. Demokratski so dobili v celem okrožju 5169 glasov, dočim so računali na 2—3000 glasov. Količnik je znašal 6094. Manjkalo je torej demokratski stranki do količnika le 925 glasov.

Gotovo je, da se bo sedaj demokratska stranka trudila doseči, da se vsaj v Prekmurju razpišejo nove volitve. Za g. Kührarja pa utegne njegov korak imeti še eno neprijetno stran, namreč to, da bo načelstvo JDS morda zahtevalo od njega, da ji vrne tisto znatno vsoto denarja, katero mu je bila izročila za to, da kandidira in agitira za demokratsko stranko. Sicer pa je za g. Kührarja umesten samo eden nasvet, namreč ta, da se čimprej umakne iz političnega življenja. Morala slovenskega naroda takih ljudi ne prenese. Gospod Kührar je v Sloveniji menda prvi kandidat, in upajmo, da je bil tudi poslednji kandidat v Sloveniji in v Prekmurju, ki je zaradi denarja tik pred volitvami preskočil v nasprotni tabor. Za silo pa je on svoj madež opral s tem, da je vsaj pred sodiščem odkritosrčno priznal svoje dejanje.

»Jutrova« ljubezen in usmiljenje do stradalajočih državnih uslužbenecv! Ta teden je baje neki uslužbenec pošte direktorije v Ljubljani pri delu, vsled splošne oslabelosti, onemogel ter se zgrudil. Pravijo, da je to posledica pomankanja in stradanja, kar bi drastično dokazovalo žalostne okolnosti, v katerih žive državni nameščenci — Prepričani smo, da je nešteto takih sostrupinov, ki si ne vedo več pomoči. Na vsem, sestradanem obrazu jim bereš skrb, kakor naj prežive svoje in sebe. Ne vedo se kam obrniti, žive brez upanja in zaupanja. Apatični so in z bojaznijo v srcu se vprašujejo, kaj bo? Vse to je gola resnica, saj nam je znano, saj čutimo to tudi mi! Vprašanje je, kdo je temu kriv? — Nihče noče biti kriv! Pa vendar je odgovor tako jednostaven: **»Vsi, ki so bili doslej na vladi, ki je kot delodajalka rezala državnim uslužbencem kruh!«** — Da, vsi ti so krivi, ker jim je bil državni nameščenec najzadnji v koledarju. Vsi tisti so prošnje državnih nameščenecv po odpomoči kratkomaletali v koš. Vsi tisti so onim poklicanim faktorjem — narodnim predstavnikom, ki so v resnici zahtevali pomoči, zapirali vrata in jim obračali hrbet. In danes? — Danes kažejo ti krivci drzno čelo ter si upajo v svojih listih kazati »ljubezen in usmiljenje« do državnega nameščenca. Danes zahtevajo na videz zanj pomoči, medtem ko jim je svoj čas, ko bi bili to storili z lahkoto, niso hoteli dati, niso pokazali niti najmanjše resne volje za to, in jim niti enkrat ni padlo na misel, nastopiti energično ter beograjski porodici pokazati svojo resnost — izzvati v prid državnemu nameščencu, če treba, tudi vladno krizo. — Ne, tega ti ljudje niso storili! Danes pa pograbi v svojem »Jutru« vse, da bi s tem zakrili svojo preteklost. Nadevajo si na obraz krinko socialne pravičnosti, hlinijo delo za materijelno odpomoč državnim nameščencem ter vračajo krivdo na svoje njih vredne vladne tovariše — radikale. Na drugi strani pa komaj čakajo, da bi z njimi zopet stopili v vlado in pričeli z nadaljevanjem znanega dobičkanosnega posla. Žalostno je, da jih nekateri državni nameščenci še do danes niso spoznali. Žalostno je pa tudi, da mora biti baš ta oslabele poštni uslužbenec povod za tako žalostno ugotovitve. — To smo dolžni javno povedati, našim demokratom pa za vselej prepovedati izrabljati bedo javnih nameščenecv v svoje strankarske, samopašne namene!

Svetovni pregled.

FRANCOSKO-NEMŠKI SPOR.

Še vedno zre ves svet na francosko-nemški spor, ker konsolidacija evropskega gospodarskega življenja ni mogoča preje, predno se ne reši to vprašanje. Toda kakor vse kaže, se ne bo še rešilo tako kmalu, ker za enkrat še ne popušta nobena stran. Tako je francoski ministrski predsednik Poincaré o priliki neke slavnosti v Duncerque izjavil, da so se Francozi prepričali, da bi Nemci lahko pošiljali premog v Francijo, samo če bi bili hoteli, ker so sedaj uravnali svoje gospodarstvo tako, da lahko izhajajo tudi brez premoga iz Poruhirja. Francija da sicer ne misli uničiti Nemčije, toda hoče, da Nemčija izpolni svoje obveznosti in s tem omogoči obnovo opustošenih pokrajin v severni Franciji. Nemčija bo zaman čakala na omahljivost Francije. — V imenu sedanje nemške vlade je govoril o reparacijskem vprašanju v berlinskem parlamentu nemški zunanji minister dr. Rosenberg, ki je dejal, da so Francozi z okupacijo Poruhirja ohromili središče nemškega gospodarstva, spravili v nered vse nemške finančne in gospodarske razmere in onemogočili reden promet. Plačila moč Nemčije se je s tem zmanjšala in ne zvečala. Po njegovem mnenju gre sedaj za to, da se ugotovi, koliko da Nemčija zmore plačati in to delo bi morala izvršiti nestrankarska strokovna komisija, v kateri bi bili enakopravno zastopani Nemci in Francozi. Pod temi pogoji bi bila nemška vlada pripravljena potom mednarodnega posojila preskrbeti si potrebni kapital, katerega večji del bi takoj izročila Franciji ali zaveznikom, nakar bi se moralo zasedeno ozemlje od Francozov izprazniti.

Pred novo nemško vlado.

Merodajni nemški gospodarski in politični činitelji pa ne odobravajo več nepopustljivega stališča sedanje Cuno-ve vlade, ker so uvideli, da s svojim odporom napram Franciji škodujejo največ le Nemčiji. Sedanjí nemški vladi so vsled tega šteti dnevi. Nova vlada bo koalicijska in bo združila zastopnike »Volkspartei« in socialnih demokratov. Novo vlado bo sestavil najbrže nekdanji zunanji minister von Kardoff. Od dosedanjih ministrov ostane v vladi samo notranji minister Hermes, ki ima pripravljen nov reparacijski načrt. Nova vlada se pripravlja pod dojmom popolne brezuspešnosti nemškega odpora proti versailleskemu miru in zasedbi Poruhirja. Po vsem bo nova vlada priznala reparacijsko dolžnost. Nemški nacionalisti pa se nočejo pridružiti temu stališču in se pripravljajo na še ostrejšo hujkanje proti Francozom. Možnost državljanske vojne je na obzoru. V vsakem slučaju bodo bodoči dnevi v Nemčiji zelo nemirni.

ITALIJA.

Na zadnjem svojem kongresu je sprejela italijanska klerikalna stranka (Partito Popolare Italiano) resolucijo, v kateri zahteva ali dostojno sodelovanje z Mussolinijem pri varovanju svojega lastnega programa, ali pa popolno svobodo nastopanja. Vsled tega so sklenili desničarji, ki so na kongresu propadli napram generalnemu stranknemu tajniku Donu Sturzu ustanoviti novo katoliško stranko, katero so nazvali »Unione Nazionale«. Ta nova stranka proglašča v svoji resoluciji, da hoče sodelovati z Mussolinijem.

Vladna kriza v Italiji.

Vsled zgoraj omenjene resolucije je Mussolini pozval klerikalne ministre na sestanek, na katerem jim je izjavil, da se zahvaljuje za njihovo sodelovanje. Popolari (klerikalci) so povdarili, da se turinski kongres nikakor ni izrekel proti sodelovanju s fašisti, toda ta izjava Mussolinija ni zadovoljila. Kakor vse kaže, bo skušal Mussolini ojačiti desno krilo klerikalne stranke in ga privedi do premoči v stranki, ali pa bo klerikalno stranko razdvojil. V Donu Sturzu je dobil nevarnega nasprotnika in fašizem bo morda šele sedaj pričel v Italiji prestajati svojo glavno preizkušnjo.

BLIŽNJI VZHOD.

Zavezniške velesile so pristale na turški predlog, da se 23. aprila zopet prične konferenca v Lausanne, katere naloga bo, končoveljavno rešiti vsa vprašanja, tikajoča se bližnjega vzhoda.

da. Razprave bodo bolj tehničnega značaja in vsled tega ne vlada za to drugo lausansko konferenco ono zanimanje, kot je vladalo za prvo.

Poročila z dežele.

Iz Novega mesta smo prejeli: V petek, dne 13. t. m. se je vršil v tukajšnjem Narodnem domu dobro obiskan sestanek vseh javnih nameščenecv, železničarjev in upokojencev. Kot glavni govornik je nastopil naš vrli tovariš g. Korošec iz Ljubljane, ki je žel za svoja vsestransko stvarna izvajanja burno odobravanje. K besedi sta se oglasila tovariša gg. Uderman in Mrak, ki sta temperamentno zastopala težnje nameščenecv in upokojencev ter pozivala navzoče k skupnemu pozitivnemu delu. Konstatiralo se je popolno soglasje in solidarnost. Ob splošnem odobravanju je bil soglasno sprejet od tovariša g. Udermana predlagani apel, ki se glasi:

Zboračji javni nameščenci, železničarji in upokojenci, zbrani na sestanku v Narodnem domu v Novem mestu, dne 19. aprila 1923 smo po vsestranskem prevdaru prišli soglasno do naslednjega sklepa:

Hočemo popolno združenje vseh javnih nameščenecv, železničarjev in upokojencev v eno **nerazdružljivo** silo, da si skupno poiščemo z vsemi razpoložljivimi državljskimi sredstvi naše pravice in eksistenco. To je naš poslednji klic vsem merodajnim činiteljem!

Zahtevamo, od združenega akcijskega odbora v Ljubljani, da stori svojo stanovsko dolžnost, ter nas vodi do popolne zmage, mi pa mu sveto obljublamo dati na razpolago vse svoje življenske sile!

Istotako se je z odobravanjem vzel na znanje dopis društva drž. nameščenecv in upokojencev iz Murske Sobotice.

Tovariši, naprej po začrtani poti in zmagalo bo pravica!

Maribor. (Mesečni sestanek krajevne organizacije.) Preteklo soboto je priredila naša krajevna organizacija članski sestanek, na katerem je poročal tovariš Brandner o sklepih stranke glede našega nadaljnjega delovanja. Razvila se je obširna in stvarna debata, ki je dokazovala velik interes naših tovarišev za bodočnost narodnega socializma. Ugotovilo se je, da dejstvo, ker smo pri volitvah nazadovali, še ni nikak dokaz, da ideja narodnega socializma ni zdrava; nasprotno, bodočnost bo pokazala, da je naš spas samo v narodnem socializmu! Sklenilo se je prirediti redne mesečne sestanke, h katerim imajo dostop člani naše krajevne organizacije. Na teh sestankih se bo najprej podalo poročilo o delovanju krajevne organizacije tekom meseca, nato pa se bo razpravljalo o vseh aktualnih vprašanjih. In sicer se bodo taki sestanki vršili vsako zadnjo soboto v mesecu v prostorih strankinega tajništva, Grajski trg št. 1. Prihodnji sestanek se vrši v soboto, dne 28. aprila ob 8. uri zvečer.

Iz stranke.

Naš strankin zbor. V smislu sklepa osrednjega izvrševalnega odbora se vrši na binkoštni pondeljek, dne 21. aprila III. redni strankin zbor narodno-socialistične stranke v Ljubljani, ki mu bodo prisostvovali tudi zastopniki bratske Čehoslovaške narodno-socialistične stranke. Dnevni red objavimo v prihodnji številki »Nove Pravde«. Opozarjamo, da morajo biti predlogi za strankin zbor pisмено predloženi načelstvu stranke.

Proslava 1. maja. Kakor vsako leto, tako bo naša stranka tudi letos proslavila delavski praznik 1. maj. Letošnji 1. maj naj bo podoben, ker je proletarijat doživel pri zadnjih volitvah poraz. Treba bo delavstvu dokazati, da je njegova rešitev le v solidarnosti vseh zatiranih in zapostavljenih. Odbori krajevnih organizacij naj vrše potrebne predpriprave. V krajih, kjer obstojajo strankine krajevne organizacije in podružnice Narodno-socialne zveze oziroma nar. soc. mladinske organizacije, se naj prireditve vrši skupno.

Opozorilo. Naše tovariše, ki so naročili na zagrebško »Slobodno Tribuno«, za katero se je v naših vrstah svoj čas agitiralo, opozarjamo, da je ta list prešel v tabor buržuazije. Pri volitvah je podpiral kandidate nasprotnikov proti našemu kandidatu tov. dr. Politeu.

Strokovni vestnik.

1. maj. Se en dober teden nas loči od našega praznika, katerega moramo kar naj-dostojneje proslaviti. Zato ponovno opozarjamo vse podružnice Narodno - socialne zveze, da že pravočasno mislijo na to. Zjutraj naj se povsod vrše delavski shodi in popoldne ljudske veselice v korist naše organizacije. Zahtevajte takoj govornika od centrale, če ga potrebujete. Obvezno pa je za vse podružnice, da 1. maj praznujejo. Delavci! Praznujte dostojno edini svoj praznik!

Delegatsko zborovanje NSZ v Zagorju. V nedeljo, dne 6. maja t. l. se vrši ob 9. uri popoldne v Zagorju redno letno zborovanje delegatov Narodno - socialne zveze v Zagorju, na kar še enkrat opozarjamo vse podružnice in člane NSZ. Vabila in tozadevne okrožnice so že odposlane vsem našim podružnicam in jih samo opozarjamo, da se striktno ravnajo po navodilih v okrožnici. Naj ne bo podružnice, ki ne bi poslala svojih zastopnikov-delegatov. Tovariši-delavci! 6. maja moramo pokazati, da se zavedamo v kakšnem težkem položaju živi danes delavstvo in da hočemo potem strokovnih organizacij vsaj delno odpraviti delavsko bedo. Zato veljaj klic: 6. maja vsi narodno zavedni delavci v Zagorje!

Št. Pavel - Prebold. V soboto se je vršilo pri nas protestno zborovanje, ki je pokazalo, da so naše vrste trdne in zavedne in da bodo vsikdar solidarno nastopile v skupnih delavskih akcijah. 1. maj proslavimo letos kar najlepše. Zjutraj se vrši delavska maša, potem se vrši javen delavski shod na prostem, popoldne se bo vršilo zborovanje mladine in velika ljudska veselica.

Delavski pokret proti ofenzivi kapitala. Protestni shodi NSZ so se vršili v soboto, dne 14. t. m. v Št. Pavlu in Litiji. V Št. Pavlu sta se vršila dva shoda skupno z JSZ. Oba sta bila polnoštevilno obiskana. Poročala sta za NSZ strokovni tajnik Kravos, za JSZ njen tajnik Gajšek. V Litiji se je vršil shod popoldne ob treh. Predsedoval je shodu tovariš Kristan, referiral pa tovariš Juvan iz Ljubljane. Na vseh treh shodih so bile soglasno sprejete sledeče resolucije: »Zborovalci - delavci zbrani na protestnem shodu v soboto, dne 14. aprila 1923 so najodločneje pripravljeni braniti svoja prava, ki so jih zadobili potom zakona o zaščiti delavcev; zato zahtevajo, da se ta zakon takoj in v polnem obsegu izvede. Zbrano delavstvo tudi najodločneje zahteva, da morajo novo se snujoči pravilniki k zakonu o zaščiti delavcev biti v skladu z zakonom. Ministrstvo za socialno politiko mora s pravilniki zaščititi delojemalce, ne pa delodajalce. Končno pozdravljajo zborovalci skupen nastop strokovnih organizacij v zaščito delavskih interesov in se izrekajo za solidaren nastop.

Zahtevajte naš list v vseh javnih lokalih, kavarnah, gostilnah, brivnicah itd!

Mladinski vestnik.

»Mladost« priredi v nedeljo, dne 22. t. m. pešizlet v Škofljico. Zbirališče ob eni popoldne na Sv. Jakoba trgu. V slučaju slabega vremena se izlet ne vrši. Načelnik. »Bratstvo« v Šiški priredi v soboto, dne 21. t. m. svojo prvo čajanko v prid mladinskemu kongresu ob 8. uri zvečer v hotelu »Bellevue«. Vsi prijatelji mladine dobrodošli!

Izjava: Podpisani člani izobraževalnega društva »Bratstvo« v Zagorju ob Savi naznanjajo rudniškim in steklarskim delavcem, da niso člani »Orjune«: Ivan Keršnik, steklarna; Alfonz Keršnik in Vinko Drole, oba v elektr. centrali; Ivan Bostič, žel. strugar; Franc Bazelj, urarski pom.

Popravek: Izobraževalno društvo »Bratstvo« v Zagorju sporoča, da se je vršila v št. 14. »Nove Pravde« pod »Mladinskimi vestmi« omenjena predstava v Litiji pod režijo brata Klemenška ne Drnovška.

Zastopstvo JNSM. V nedeljo, 15. t. m. je zborovalo v Narodnem domu zastopstvo jugosl. nar. soc. mladine. Izvzemši Maribora, Šoštanj in Zirov so bile zastopane na zboru vse organizacije. Razpravljalo se je o notranjem delu v organizacijah, o tiškovnih zadevah ter o referatih za kongres, ki so se odobrili v zmislu predloga zborovalnega odseka.

»Bratstvo« v Celju je imelo dne 12. t. m. v društvenih prostorih občni zbor, na katerem se je izvolil nov odbor. Predsednik je br. Majerič.

— Čevlje kupujte od domačih tovarn tvrde Peter Kozina et Ko., z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1.

Tedenske novice.

II. Veliki sejm v Zagrebu. Od 22. aprila do 1. maja t. l. se vrši II. vzorčni velesajm v Zagrebu. Vsi posetniki imajo na vseh železnicah v obeh smereh polovično vožnjo. Za prenočišča skrbi »Društvo za promet stranaca v Zagrebu«, ter sprejema prijave, ki se pošiljajo na naslov »Tourist office Zagreb« — telefon 42. Na vsa druga vprašanja odgovarjajo brezplačno zastopniki, ter velesajmski urad: Zagrebački zbor, Zagreb — telefon 22—10.

Zavedni tovariši in tovarišice, upoštevajte! Oni trgovci in obrtniki, ki ne inserirajo v našem listu, naj ne računajo na vas kot odjemalce! — Zavedajte se tega in izvajajte najstrožje sledeče načelo: »Mi moramo in smemo kupovati in naročati edino le pri onih trgovcih in obrtnikih, ki nam izkazujejo naklonjenost s tem, da dopirajo z inserati naš list, »Novo Pravdo«. — Kdor ne da svojega oglasa objaviti v »Novi Pravdi«, ta nam ni naklonjen, ter mu je vseeno, ali pridemo k njemu kupovat in naročati ali ne. — Zato tem gospodom našega denarja ne smemo vsiljevati!

Odbor za prenos leta 1918 vsled upora v Judenburgu po prekom sodu ustreljenih vojakov biv. 17. pp. je razposlal nabiralne

vendar prijazno. Male brke mu krase gor-njo ustnico.

Mladi mož obstane sredi sobe. Z neprikritim občudovanjem upira svoj pogled v Bessy, ki dozdevno tega ne opazi. Bessy spozna mladega moža takoj. On je tisti, ki je odnesel njeno pismo Jaku in ki jo je privedel v zagonetno hišo.

»Prosim oproščenja, če motim. Prihajam po nakogu posestnika te hiše in prosim, gospodična Wilkes, da blagovolite iti z menoj.«

Prestrašena ga pogleda Molly. »Ne bojte se, gospodična,« jo potolaži Dik prijazno. »Gospodična Wilkes se kmalu vrne!«

Deklci se poljubita, potem odide Bessy z mladim možem, ki ji spoštljivo odpre vrata.

Bessy obstane na hodniku, ter nekoliko začudeno vpraša:

»Kam greva?«

Dik pokaže na bližnja vrata? »Prosim, gospodična, vstopite skozi ta vrata, in bodite brez skrbi, pred menoj se vam ni treba nič bati!«

»Če bi se bala, bi ne bila prišla v to hišo. Tajinstvenega moža, ki je nekoč prizanesel mojemu življenju, sem spoznala kot moža poštenjaka in sem se mu radevolje stavila na razpolago.«

Po teh besedah vstopi v sobo, dočim ji Dik sledi ter čaka, da se Bessy vsede. On sam obstane pred njo. Potem jo mirno in jasno nagovori:

»Gospodična Wilkes, izjavili ste, da hočete mojemu gospodarju služiti, kajne?«

pole za nabiranje prostovoljnih prispevkov. Iz dosedanjih uspehov ugotavlja odbor dejstvo, da so se naši prošnji v obilni meri odzvali mali ljudje, predvsem delavci in uradniki. Pogrešamo odzivov večjih industrijskih, trgovskih in denarnih zavodov in bogatejših posameznikov. Dovoljujemo si s tem ponovno opozoriti na veliki pomen programa omenjenega odbora in prosimo, da slovenska javnost z živim zanimanjem pokaže, da ni pozabila strašnih dni bojev za našo svobodo. Prispevke je pošiljati na naslov: Odbor za prenos leta 1918 vsled upora v Judenburgu po prekom sodu ustreljenih vojakov biv. 17. pp. v Ljubljani.

Aškerčev spomenik. (IX. izkaz prispevkov, od 1. februarja do 31. marca 1923.) 300 Din: uradništvo »Jadranske banke« v Ljubljani namesto venca na grob matere svojega kolega g. Janka Košenine; po 100 Din: gosp. major Mirko S. Cvahite, komandir pripravlj. šole V. žandarm. brigade na Fužinah, zbirka ondotnega moštva; Južnoštajerska hranilnica v Celju; Okrajna posojilnica in hranilnica v Škofji Loki; 10 Din: gospodična Mira Straussova v Ljubljani. Skupaj 610 Din. Doslej nabrana celokupna vsota 12.140.75 Din. — Blagajnik: dr. V. Kisovec.

Člani vseh strokovnih organizacij železničarjev in javnih nameščencev so imeli 13. t. m. sestanek v Ljudskem domu v Ljubljani z dnevnim redom: Dosedanje in bodoče delovanje akcijskega odbora javnih nameščencev. Vsi govorniki in polnoštevilno udeleženo članstvo je bilo soglasno v tem, da je treba povsem enotnega nastopa vseh drž. nameščencev brez izjeme. — Res je, kar je povdaril sodrug Žorža z besedami: Državnim nastavljenecem in sploh delavcem tako dolgo ne bo šlo bolje, dokler ne bodo tako organizirani, da bodo na klic »Proletariat ven!« takoj brez izjeme vsi na cesti. — Sklenilo se je, da ostane akcijski odbor v permanentni ter naprej pojasni akcijo tovarišem po celi kraljevini, zlasti v »prečanskih« delih, potem pa nastopi z zadnjim sredstvom.

Ustanovni občni zbor »Mojmir«. V soboto, dne 21. t. m. ob 20. uri se vrši v restavraciji »Maribor« ustanovni občni zbor kreditne in stavbene zadruge »Mojmir«. Glasovalno pravico imajo samo oni, ki so do otvoritve občnega zbora postali zadržniki in so poleg vpisnine (25 Din) vplačali najmanj prvi obrok deleža (50—70 Din). Kot zadržniki postanejo lahko tudi podjetja, društva, splohi tudi juridične osebe. Do pondeljka je bilo že 21 zadržnikov z vplačanimi deleži. Zanimanje za zadrugo je tudi izven Maribora po celi Sloveniji tako, da prihajajo dnevno na zadrugo vprašanja glede pristopa. Ta razveseljav pojav utegne Mariboru prinesiti v tej zadrugi centralno organizacijo takih zadrug. Ta občni zbor bo najpomembnejši ne le za usodo zadruge nego tudi za gradbeno bodočnost Maribora. Bodoče načelstvo prevzame nase najtežje, pa tudi častno breme. Ono postavi temelj, na katerem bodo na-

sledniki lahko gradili. Tega važnega dogodka naj bi se zavedala tudi vsa naša industrija, sploh vsa podjetja, ki vsled občutne denarne krize ne morejo za svoje nastavljenice graditi stanovanja, lahko pa jim pomagajo potom zadruge. Z ustanovitvijo zadruge bo oživela tudi industrija sama in bo posredno uživala obresti, ker neposredno pomaga zadrugi, svojim uslužbencem in — sebi. Za zadrugo je posebno zanimanje med Juž. železničarji in je pričakovati, da se občnega zbora udeleži tudi delegat železniške uprave.

Priporočamo našim ljubljanskim čitateljem gostilno pri »Težaku«, Sv. Jakoba trg št. 5. Glejte tudi današnji oglas.

Zahtevajte brezplačni ilustrovani cenik »KARO-čevljev«, ki je opremljen z vsemi zelo praktičnimi pripomočki za odmerjenje noge. Dragotin Roglič, Maribor, Koroška cesta 19, telefon 157.

Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Ta teden [dinarjev]	Prejšnji teden
100 švic. frankov stane	1805.—	1820.—
100 franc. frankov	650.—	660.—
100 laških lir	487.50	488.—
100 čeških kron	292.—	293.—
100 nemških mark	0.468	0.49
100 poljskih mark	0.25	0.26
100 avstrijskih kron	0.139	0.14
100 ogrskih kron	2.25	2.30
100 bolg. levov	73.59	74.98
100 dolarjev	9800.—	9800.—
100 angl. funtov	45500.—	46450.—

Razpredelnico čitajte tako: Aho hočete kupiti na pr. 100 švic. frankov morate dati zanje ta teden 1805 dinarjev, prejšnji teden pa je stalo 100 švic. frankov 1820 dinarjev.

Curiška borza.

	18. aprila	11. aprila
	švicarskih frankov	
100 dinarjev	je stalo	5.60
100 franc. frankov	„	36.70
100 laških lir	„	27.25
100 čeških kron	„	16.42
100 nemških mark	„	0.026
100 poljskih „	„	0.013
100 avstrijskih kron	„	0.0077
100 ogrskih „	„	0.12
100 bolg. levov	„	4.10
100 dolarjev	„	553.—
100 angl. funtov	„	2572 — 2547.—

LISTNICA UPRAVE.

Kdor še ni obnovil naročnine za II. četrtletje ali vsaj za tekoči mesec, naj to stori takoj, ker bomo sicer vsakomur z zadnjim aprilom ustavili list.

THE REX Co., Ljubljana

Gradišče 10. • Telefon št. 268 int.

Kopirni stroji »VILHELMA«.

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)

(Nadaljevanje.)

»Moje besede si v vsem potrdila, ljuba Molly. Ravnotako si mu dolžna hvaležnost kot jaz sama, in trdno sem uverjena, da te bo celo izpustil na svobodo.«

»Prosta da bodem? Ah, Bessy, potem bi se mogla celo vrniti k staršem!«

»No, in ne bi ničesar izdala?«

»Ne!« zatrjuje Molly Gordon, »tega ne bi storila, niti besedica ne pride iz mojih ust, celo v tem slučaju ne, ako ne bi bila prisegla. Nisem nehvaležna, posebno sedaj ne, ko vem, da ti, ljuba Bessy, ostaneš tu. Preje bi se dala usmrtiti, kot da bi se izvedelo, kje sem se nahajala ves ta čas!«

Bessy nagradi trdno in neomajno voljo izražajoče besede s prijateljskim, ljubeznim polnim objemom, toda Molly nadaljuje žalostno:

»Vendar ne upam nikoli več uživati prostost. Saj mi ne more zaupati! O, nikdar ne, svojih staršev ne bom nikoli več videla!«

Solze zaduše njen glas.

Bessy hoče svojo prijateljico bodriti in jo v njeni tugi tolažiti, ko se namah odpro vrata. Obe deklici se začudeno ozreta, kdo ji moti v njenem razgovoru.

Pred njima stoji mlad mož visoke postave. Njegov prijazen in umen obraz napravi na deklici takoj prijeten vtis. Kodrasti lasje obdajajo njegovo visoko čelo. Izpod čela gleda dvojje rujavih oči, sicer drzno, a

Bessy v potrdilo nalahno nagne svojo očarujočo glavico. Ko opazi, kako ljubko jo mladi mož gleda v oči, nehote zardi.

»Naš poglavar, tako ga hočem sedaj nazivati, me je določil za spremljevalca pri njegovih posetih v londonskih krogih. In on je tudi odločil, da ga vi, gospodična podpirate pri njegovih podvzetih. Naš poglavar je dalje odločil, da naju uvede v odlične londonske družbe. Najin poset bo obstojal samo v tem, da zasledujemo delovanje gotovih oseb, katere nama bo on označil, ga obveščava o vsem, kar opaziva. Seveda ni izključeno, da bova morala s tistimi od poglavarja označenimi osebami stopiti v ožje stike, da bova mogla dognati vse, kar želi najin poglavar vedeti. Hočete vse to storiti, gospodična?«

»Da, prav rada,« odgovori Bessy, ne da bi se pomišljala.

»To me veseli,« odvrne Dik. »V nekaj dneh bova že uvedena v družbo, ki se zbira v hiši polkovnika Mac Donnella. Zato je pa neobhodno potrebno, da nastopiva pod drugimi imeni. Moj predlog je, da se — mladi mož zardi kot neizkušena deklica — predstaviva družbi v hiši polkovnika kot — brat in sestra.«

Bessy se dražestno smehlja. Kljub svoji mladosti je imela že mnogo izkušenj in takoj uvidi, da se ji mladega moža ni treba prav nič bati. Poleg tega je pa njegova odkritosrčnost in iskrenost napravila nanjo prav globok vtis, k čemur ni malo pripomogla njegova srčna olika in splošna izobraženost.

»Toda midva si nisva prav nič podobna, gospod — — odvrne skoro nagajivo.

»Imenujte me za sedaj Marsden. Pod tem imenom, gospodična, bova odslej nastopala v družbi. Izdajati se bova morala za zelo bogata plemiča z dežele, ker sicer ne najdeva vstopa v salone odličnih družb.«

Bessy se še vedno smehlja.

»Ker si nisva prav nič podobna, naju vendar nihče ne more smatrati kot brata in sestro.«

Dik postaja osupnjen in se nahaja v nemali zadregi. Končno reče jecljaje: »Gospodična, prav odkrito vam hočem povedati, da je imel naš poglavar prav iste pomisleke kot vi. Bil je mnenja, da bi mogla v družbi nastopati kot — mož in žena —, na kar sem odvrnil, da na to najbrže ne boste pristali, ker — — —«

Beseda mu zastane v ustih. — Očarljiv obraz njegove tovarišice je žarek kot žrjavica. Še nikdar se ni zdela Diku nobena ženska tako zapeljivo lepa. Moral se je narahlo brzditi, da ni dal svojemu občudovanju glasno duška.

Naenkrat se dvigne Bessy s svojega sedeža in mu ponudi roko.

»Gospod Marsden, vi ste mož poštenjak. In ker je najin nastop v družbi vendarle samo — to besedo izpregovori s posebnim naglasom — navidezen, sem pripravljena, da na zunaj veljam za vašo soprogo.«

Dik stisne ponujano mu roko, katero udano poljublja, kot bi stala pred njim sama kraljica.

»Saj nisem nikaka odlična dama« se smehlja Bessy in mu nalahko odtegne roko. »Toda hočem vas tako visoko čislati, kot to zašluzi odlična dama.«

»Pogovoriva se sedaj o najinih ulogah. Kako ste si vse zamislili?«

»O, to je prav enostavno, gospodična. Določene večere bova odšla iz te hiše pri Bessy zopet zardi.«

»To me veseli« odvrne Dik. »V nekaj vratih zadaj skozi dvorišče. Na ulici naju bo čakal voz. S tem se odpeljeva v hišo, kjer se ima sniti istega večera odlična družba.«

»In če naju vprašajo, kje stanujeta?«

»Tudaj imenujeta kot najino bivališče malo vilo v londonskem predmestju, ki je istotako last najinega poglavarja in neznanec Marsden je vpisan kot njen lastnik. Sicer se pa more zgoditi, da bova morala tupatam koga sprejeti v tej vili.«

Bessy se divi mojstrskemu načrtu.

»Ah, ta zagoneetni mož ima moč, o kateri se mi niti sanjalo ni!«

»Še mnogo bolj boste strmeli, gospodična. Ko boste že dalje časa tu, boste izvedeli še za vse kaj drugega. Toda povrnila se zopet k najinemu ravnanju prekinitenemu pogovoru. Do nadaljnjega se po vsakem najinem obisku vsak večer vrneva v to poslopje.«

»Dobro, in kaj naj poizveva v tistih boljših krogih? Ali je že gotova oseba določena kot predmet najinega poizvedovanja?«

»Tega še ne vem, gospodična. Pojutranjem zvečer napraviva prvi tak obisk. Do tedaj izvem še vse podrobnosti pri najinem poglavarju.«

Bessy upre svoje oči z nenavadnim pogledom v svojo druga. Končno vendarle izpregovori:

»Če bova tako med seboj občevala, se bo pač vsakdo čudil in neverjetno zmaljal z glavo. Nazivljate me z gospodično, dočim naj jaz vendar nastopam kot vaša soproga. To bo takoj vzbudilo pozornost. V kolikor dopuščajo moje skromne moči hročem vse storiti, da izkažem možu, ki je tako velikodušno prizanesel mojemu življenju, svojo hvaležnost. Zato morava svoji vlogi že radi vnanje oblike vestno izvesti. Midva sva torej zakonska dvojica Marsden, kajne?«

»Da, gospodična!«

»Bessy je moje krstno ime« odvrne deklica nagajivo, »kako smem nazivati... tebe?«

»Edvard...« jeclja Dik.

»Torej Edvard in Bessy. Vedno morava imeti pred očmi vlogo, ki jo imava igrati v tistih krogih, in se morava že danes vaditi, da se il do dobra priučiva. In vaši poštenosti morem brezpogojno zapupati, kajne?«

»Da! Nihče naj se ne drzne vas — tebe le z dihlajem dotakniti in tudi sam se bom tako obnašal, na to prisegam pri vsem, kar mi je sveto in drago!«

Čudovito! Bessy, ki je bila pred nekaj dnevi še zelo nesrečna, ker ji mož s krinko ni hotel vračati njene naklonjenosti, je imela sedaj občutek, da je to čustvo skoroda izginilo iz njenega srca.

— Ali se njeno ljubeče srce nagiblje k Edvardu? —

O tem noče premišljati. — Ne, sedaj ne, pozneje!

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani! Odgovorni urednik Anton Brandner.

ČRNO VINO

liter po 28 K čez ulico
ter vsak petek sveže ribe nudi
gostilna pri »Težaku«

Sv. Jakoba trg št. 5.

Za obilni piset se priporoča

IVANKA VIDMAR, gostilničarka.

Prava sredstva lepote, katera drže, kar obetajo!

že 23 let v vseh deželah preizkušena, hvaljena in priljubljena so prava Elza-lepota pospešujoča sredstva lekarnarja Feller.

Elza-obrazna pomada

zanesljivo varstvo proti solčnim pegam, solčni opeklini, lisam, hrapavi koži odstrani zajedavce, ogrce, nabore in vsakovrstne nečistosti kože. 2 velika porcelanasta lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev.

Elza-lilijno mlečno milo

najmilejše in najfinejše milo lepote! Ideal vseh mil! Popolnoma neškodljivo, se jako dobro peni in je milega finega duha 4 velike kose s pakovanjem in poštino 35 din.

Elza-pomada za rast las

krepi kožo na glavi, zabranjuje izpadanje, lomljenje in cepljenje las prhut in prerano osivelost i. t. d. 2 velika porcelanasta lončka s pakovanjem in poštino 25. dinarjev

En pokus zadostuje, da tudi vi rečete:

To je ono pravo!

Iščite v vseh poslovnica samo prave Elza preparate od lekarnarja Feller.

Različno: Lilijno mleko 6 dinarjev; brkomaz 3 dinarje; najfinejši Hega-puder Dr. Klugerja v velikih originalnih škatljah 15 dinarjev; najfinejši zobni prašek »Hega« v patent-dozah 10 dinarjev; puder za dame v vrečkah 2 dinarja; zobni prašek v škatljah 3 dinarje, v vrečkah po 2 dinarja; sachet (dišava) za perilo 3 dinarje; šampon za lase 2 dinarja; rumenilo za obraz 12 pisem 12 dinarjev; najfinejše parfeme od 15 dinarjev dalje; cvet za lase 20 dinarjev, Elza-katranovo milo 5 dinarjev. Za različne predmete se pakovanje in poštino posebe računa.

Na te cene se računa še 5% doplatka. Naročilna pisma adresirati:

Lekarnar E. V. FELLER, STUBICA DONJA
Eliztrg št. 357, Hrvatsko.

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

(blizu frančiškanskega mostu). 37

Kravate, srajce, palice, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje.

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Uvoz kolonijalne in špecerijske robe

Tvrška ustanovljena leta 1888.

81 Solidna in točna postrežba.

Za vsa pleskarska dela, lakiranje vozniških koles v ognju in lakiranje avtomobilov se priporoča

Tone Malgaj
Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 6.

Konfekcijska tovarna
Fran Derenda & Cie., Ljubljana
Pisarna: Emonska cesta 8. telef. interurb. 313.
Tovarna: Erjavčeva cesta 2, nasproti dramskega gledališča. Telefon interurb. 294.
Najmodernejša in največja tovarna moških dežij in fantovskih oblačil.
77 Konkurenčne cene.

Poslušajte
dobro in zapomnite si, da kupite radi velikanskega nakupa direktno iz največjih svetovnih tovarn sukno, volno, cefir, platno, hlače, robce, ter sploh vso manufakturno robo najceneje v veletrgovini
R. STERMECKI, CELJE.
Cenik zastoni. Cenik zastoni.

Gradbeno podjetje

Ing. ĐUKIĆ in DRUG.

Ljubljana, Bohoričeva 20.

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica

v Celju r. z. z. o. z.

Pisarna: CELJE, Aleksandrova ul. 4.

Najvišje obrestovanje vlog na hranilne knjižice in v tekočem računu brez vsakršnega odbitka. Hranilne vloge vezane na daljše odpovedne roke in večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru. Poštnohranilniške položnice so na razpolaganje. Posojila pod ugodnimi pogoji. Eskomptiranje povzetij in trgovskih računov. Uradne ure vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. do 6. ure popoldne.

Pozor!

Največja izbira damskih svilenih klobukov in slamnikov, najnovejši modeli. Žalni klobuki vedno v zalogi

v modnem salonu

Ida Škof - Wanek

naslednice

LJUBLJANA

Pod Trančo št. 2

Poleg železnega mosta.

Predelava in preoblikovanje slamnikov ter klobukov.

Točna postrežba!

Priznane solidne cene!

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov.

Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II. Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica št. 1 (prej Slovenska eskomptna banka)

Kapital in rezerve Dinarjev 17.500.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: TRGOVSKA.

Telefoni: 139, 146, 458.

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)

O. BERNATOVIC Ljubljana, Mestni trg 5. Konfekcijska trgovina